

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Čestmíra Slaného a soudkyň JUDr. Miluše Čechurové a JUDr. Olgy Petrové v právní věci žalobce: **Ing. Drahomír R.**, bytem B., T., zastoupený JUDr. Ilonou Třískovou, advokátkou se sídlem Brno, Tišnovská 167, proti žalované: **Česká republika - - Ministerstvo spravedlnosti** se sídlem Praha 2, Vyšehradská 16, o zaplacení **1,488.024,- Kč s příslušenstvím**, k odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 19. června 2009, č.j. 15 C 202/2007-115,

t a k t o :

Rozsudek soudu I. stupně **s e** ve vyhovujícím výroku o věci samé (II.) **m ě n í** tak, že se zamítá žaloba ohledně částky 39.300,- Kč s příslušenstvím a ohledně částky 950,- Kč s příslušenstvím **s e p o t v r z u j e**.

Ve výroku o věci samé (III.) **s e** rozsudek soudu I. stupně **p o t v r z u j e**.

Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů 24.390,- Kč do patnácti dnů od právní moci rozsudku k rukám JUDr. Ilony Třískové, advokátky.

O d ů v o d n ě n í

Napadeným rozsudkem soud I. stupně zamítl žalobu, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci 991.657,- Kč spolu s blíže specifikovanými úroky z prodlení (výrok I.), dále žalované uložil povinnost zaplatit žalobci částku 346.367,- Kč s blíže specifikovanými úroky z prodlení (výrok II.) a povinnost zaplatit žalobci částku 150.000,- Kč s blíže specifikovanými úroky

z prodlení (výrok III.), dále uložil žalované povinnost zaplatit žalobci úroky z prodlení z částky 181.784,- Kč ve výši 9,75% od 6.8.2007 do 11.12.2007 (výrok IV.) a současně rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok V.).

Rozhodl takto o žalobě, kterou se žalobce domáhal na žalované zaplacení částky 1,669.808,- Kč s příslušenstvím z titulu náhrady škody způsobené mu nezákonným rozhodnutím a nesprávným úředním postupem podle zákona č. 82/1998 Sb., přičemž v průběhu řízení vzal žalobu ohledně částky 181.784,- Kč zpět. Uvedl, že dne 25.9.2001 mu bylo sděleno obvinění pro trestný čin vraždy podle § 219 odst. 1,2 písm. h/ trestního zákona, dne 27.9.2001 byl vzat do vazby, z níž byl propuštěn dne 19.12.2001 na peněžitou záruku, vrácenou mu dne 6.6.2003. Dne 26.6.2006 v rámci předběžného projednání obžaloby soud trestní stíhání proti němu pravomocně zastavil. Požadoval náhradu za ztrátu na výdělku po dobu vazby ve výši 181.784,- Kč s příslušenstvím, dále náhradu škody, která mu vznikla zaplacením nákladů na právní zastoupení ve výši 488.024,- Kč, které zaplatil svému advokátovi JUDr. Celnarovi a dále požadoval náhradu nemajetkové újmy ve výši 1,000.000,- Kč, jež mu vznikla v souvislosti s trestním stíháním, které poškodilo jeho občanskou a podnikatelskou pověst, hluboce zasáhlo do jeho osobního života a zejména i podnikání, když v tisku a na Internetu byly publikovány články, ve kterých byl označován jménem, neboť nebyla respektována presumpce nevinny.

Rozsudkem ze dne 29.5.2008, č.j. 15 C 202/2007-42, soud I. stupně žalobu zamítl, avšak tento rozsudek byl usnesením Městského soudu v Praze ze dne 5.11.2008, č.j. 69 Co 410/2008-59, zrušen a věc byla vrácena soudu I. stupně k dalšímu řízení. Odvolací soud se především neztotožnil se závěrem soudu I. stupně, že žalobci nelze přiznat nárok na náhradu nemajetkové újmy z nezákonného rozhodnutí výhradně proto, že trestní stíhání žalobce bylo zahájeno před účinností zákona č. 160/2006 Sb., tedy před 27.4.2006, který jako novela zákona č. 82/1998 Sb. zavedl do českého právního řádu institut odškodnění nemajetkové újmy. Odvolací soud konstatoval, že usnesení o zastavení trestního stíhání žalobce bylo vydáno dne 26.6.2006 a nabylo právní moci až dne 11.8.2006, tedy již za účinnosti zákona č. 160/2006 Sb. Je tedy nepochybné, že i když bylo trestní stíhání žalobce zahájeno před účinností zákona č. 160/2006 Sb., bylo zastaveno až po 27.4.2006, tedy po účinnosti zmíněné novely. V takovém případě nelze dojít k závěru, že by žalobce nemohl uplatnit nárok na odškodnění nemajetkové újmy z titulu nezákonného rozhodnutí podle zákona č. 82/1998 Sb. ve znění účinném od 27.4.2006. Odvolací soud dále poukázal na to, že soud I. stupně se nikoli dostatečně zabýval nárokem žalobce na náhradu škody vzniklé vynaložením nákladů na jeho obhajobu v trestním řízení, které skončilo zastavením trestního stíhání, tedy nárokem uplatněným podle § 31 zákona č. 82/1998 Sb.

Soud I. stupně v intencích kasačního usnesení odvolacího soudu důkazní řízení doplnil a pokud jde o požadovanou nemajetkovou újmu dovodil, že trestní stíhání hluboce zasáhlo do osobnostních práv žalobce tím, že byla porušena zásada presumpce nevinny. Z předmětného trestního spisu zjistil, že žalobci bylo sděleno obvinění pro trestný čin vraždy dne 25.9.2001 a trestní stíhání skončilo usnesením o zastavení trestního stíhání dne 26.6.2006, které nabylo právní moci dne 11.8.2006. Přihlédl zejména k významu řízení pro poškozeného, kdy v trestním řízení byl žalobce obžalován z trestného činu vraždy podle § 219 odst. 1,2 trestního zákona, za což mu hrozil trest odnětí svobody ve výši 10 až 15 let. Dále vzal za prokázané, že šlo o mediální kauzu, jak bylo zjištěno z novinových výstřižků. Celkovou situaci, způsob a zásadnost, jak se dotklo trestní stíhání života žalobce, vzal za prokázané z výpovědi žalobce samotného. Dovodil, že žalobci náleží náhrada škody za nemateriální újmu mu způsobenou nezákonným rozhodnutím ve výši 150.000,- Kč.

Pokud jde o náklady právního zastoupení, žalobce v trestním řízení využil svého práva zvolit si obhájce z řad advokátů, který mu za poskytnutou obhajobu vyúčtoval částku 488.024,- Kč, kterou žalobce zaplatil. S ohledem na to, že trestní stíhání bylo zastaveno, žalobce žádal na státu náhradu škody představované jím zaplacenými náklady trestního řízení. Soud I. stupně konstatoval, že podle ustanovení § 31 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. náhrada škody zahrnuje takové náklady řízení, které byly poškozeným účelně vynaloženy na zrušení nebo změnu nezákonného rozhodnutí nebo na nápravu nesprávného úředního postupu. Podle odstavce 3 citovaného zák. ustanovení náklady zastoupení jsou součástí nákladů řízení a zahrnují účelně vynaložené hotové výdaje a odměnu za zastupování, přičemž výše této odměny se určí podle ustanovení zvláštního právního předpisu o mimosmluvní odměně. Soud I. stupně vzal za prokázané, že žalobce zaplatil svému obhájci JUDr. Celnarovi na základě dohody o smluvní odměně na nákladech řízení celkem částku 488.024,- Kč a poukázal na to, že lze přiznat podle ustanovení § 31 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. pouze náhradu za odměnu mimosmluvní. Účastníci nespороvali jednotlivé úkony, které byly obhájcem vyfakturovány, ovšem spornou byla výše jednotlivých částek za tyto úkony. Soud I. stupně v odůvodnění napadeného rozhodnutí na č.l. 6-10 provedl podrobný propočet jednotlivých úkonů právní služby žalobcova obhájce a dospěl k závěru, že z tohoto titulu má žalobce právo na zaplacení částky 346.367,- Kč s blíže specifikovaným příslušenstvím. Dále přiznal žalobci úroky z prodlení z částky 181.784,- Kč, když nárok u žalované byl uplatněn dne 5.2.2007 a tato částka (náhrada za ztrátu na výdělku po dobu vazby) byla žalobci přiznána a uhrazena žalovanou až dne 11.12.2007. O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 142 odst. 2 o.s.ř., kdy žalované, která měla ve věci poměrný úspěch, žádné náklady nevznikly.

Proti tomuto rozsudku, a to vyhovujícím výrokům o věci samé II. a III., podala žalovaná včas odvolání, ve kterém setrvala na svém stanovisku, že žalobce nemá nárok na přiznání imateriální újmy. Nárok na náhradu nemajetkové újmy v daném případě podle jejího přesvědčení nevyplývá ani z ústavně právních předpisů ani z aplikovatelných ustanovení vyhlášených mezinárodních smluv, k jejichž ratifikaci dal Parlament České republiky souhlas a jimiž je Česká republika vázána. Opětovně zdůraznila, že zákon č. 160/2006 Sb., kterým byl novelizován zákon č. 82/1998 Sb., nabyl účinnosti dne 27.4.2006 a lze jej tedy použít pro odškodnění nemajetkové újmy vzniklé poškozeným po tomto datu. Zpětná účinnost je v článku II přechodných ustanovení zákona č. 160/2006 Sb. prolomena pouze pro případy vzniku nemajetkové újmy v souvislosti s nesprávným úředním postupem spočívajícím v průtazích v řízení (ve smyslu ustanovení § 13 zákona č. 82/1998 Sb.). Průtahy v tomto řízení však zjištěny nebyly. Dále soudu I. stupně vytýkala, že nesprávně určil hodnotu úkonu právní služby ve výši 2.300,- Kč, protože hodnota úkonu právní služby činí podle vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve znění účinném do 31.8.2006 částku 2.000,- Kč (ustanovení § 7 ve spojení s § 10 odst. 3 písm. d/ zákona č. 177/1996 Sb.). Poslední úkon právní služby dokonce soud I. stupně ohodnotil částkou 3.100,- Kč, ačkoli se hodnota úkonu právní služby měnila (zvyšovala) až ode dne 1. září 2006, tedy v období, kdy trestní řízení již bylo pravomocně skončeno usnesením o zastavení trestního stíhání ze dne 26.6.2006, které nabylo právní moci dne 11.8.2006. Navrhla proto, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil tak, že ve výroku II. se žaloba zamítá ohledně částky 40.250,- Kč včetně příslušenství a ve výroku III. se zamítá v plném rozsahu.

Žalobce ve svém písemném vyjádření vyvracel důvody odvolání a navrhl potvrzení napadeného rozsudku. Zejména zdůraznil, že náhrada škody v přiznané částce mu po právu náleží, neboť celé trestní řízení včetně jeho zatčení bylo nesprávné a nezákonné a akcentoval, že je zcela absurdní se domnívat, že předmětné trestní řízení nepoškodilo jeho zdraví, osobní

a podnikatelskou činnost. V tomto světle je náhrada škody částkou symbolickou, vůči faktické škodě, kterou utrpěl on, jeho rodina a podnikatelská činnost.

Odvolací soud přezkoumal rozsudek soudu I. stupně včetně řízení, které předcházelo jeho vyhlášení (§ 212 a § 212a o.s.ř.), v mezích podaného odvolání (§ 206 odst. 2 o.s.ř.), v systému neúplné apelace a dospěl k závěru, že odvolání je důvodné pouze zčásti. Postupoval přitom a rozhodl podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 30.6.2009 (čl. II bod 10 přechodných ustanovení zákona č. 7/2009 Sb.).

Soud I. stupně v daném případě správně zjistil skutkový stav a v podstatě nepochybil ani při právním posouzení věci; odvolací soud proto v zájmu stručnosti zcela odkazuje na přílehlavé a vyčerpávající odůvodnění napadeného rozsudku, s nímž se ztotožňuje. Odvolatelce lze přisvědčit pouze v tom, že soud I. stupně nesprávně stanovil hodnotu právního úkonu za zastoupení žalobce jeho obhájcem v trestním řízení, když správná výše úkonu činí podle vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve znění účinném do 31.8.2006 částku 2.000,- Kč. Pokud jde tedy o výpočet nákladů na právní zastoupení, odvolací soud zcela odkazuje na podrobné odůvodnění soudem I. stupně na čl. 6 až 10 napadeného rozsudku pouze s tou korekcí, že na místo zde uvedených částek 2.300,- Kč, má být správně uvedena částka 2.000,- Kč. Se zřetelem k tomu, že žalovaná napadla rozsudek ve výroku II. jen ohledně částky 40.250,- Kč, přičemž odvolací soud toto odvolání shledal důvodným co do částky 39.300,- Kč, pak napadený rozsudek v tomto výroku podle § 220 odst. 1 o.s.ř. změnil tak, že zamítl žalobu o dalších 39.300,- Kč, jinak jej v tomto výroku jako věcně správný podle § 219 o.s.ř. potvrdil, tj. ohledně částky 950,- Kč. Ohledně částky 306.117,- Kč zůstal rozsudek soudu I. stupně ve výroku II. nedotčen (§ 206 odst. 2 o.s.ř.).

Pokud jde o nárok na imateriální újmu, odvolací soud nemá důvod se odchýlit od závěrů učiněných v citovaném kasačním usnesení. Dále považuje za nutné zdůraznit, že zákon zde zakládá nárok na tzv. přiměřené zadostiučinění způsobilé kompenzovat vznik nemajetkové újmy, a to bez ohledu na to, zda zároveň vznikla škoda (skutečná škoda či ušlý zisk). Nemajetková újma představuje zásah do jiné než majetkové sféry poškozeného (není spojena se snížením majetkového stavu či jeho nezvýšením, ač bylo předpokládáno) a vedle nepříznivých důsledků vyvolaných řízením může zahrnovat i jiné negativní dopady nesprávného úředního postupu či nezákonného rozhodnutí, zejména do osobnostní integrity poškozeného. Má-li být přistoupeno k peněžité náhradě, je třeba přihlídnout k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo. Jde o normu s relativně neurčitou hypotézou, vyžadující, aby soud s ohledem na konkrétní skutkové okolnosti každého individuálního případu sám vymezil okolnosti významné pro určení výše náhrady. Zvažovány proto mají být zejména dopady nezákonného rozhodnutí či nesprávného úředního postupu do osobnostní sféry poškozeného, nepříznivost jejich vlivu na pověst poškozeného, jeho dosavadní způsob života apod. Posouzení okolností, za nichž k újmě došlo, zahrnuje též zhodnocení počínání samotného poškozeného.

Podle názoru odvolacího soudu soud I. stupně zcela správně zhodnotil veškerá podpůrná kritéria pro určení výše náhrady nemajetkové újmy a zejména správně zohlednil velice závažný zásah, který mělo trestní stíhání do osobní integrity žalobce, a to zejména s přihlídnutím k porušení presumpce jeho nevinu. Částka 150.000,- Kč se proto i odvolacímu soudu jeví jako minimálně adekvátní, proto rozsudek soudu I. stupně ve výroku III. jako věcně správný podle § 219 o.s.ř. potvrdil.

Ve výrocích I. a IV., které nebyly odvoláním napadeny, zůstal rozsudek soudu I. stupně nedotčen (§ 206 odst. 2 o.s.ř.).

O náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů bylo rozhodnuto podle § 224 odst. 1,2 ve spojení s § 142 odst. 2 o.s.ř. Před soudem I. stupně měl žalobce převažující procesní neúspěch a proto mu za řízení před soudem I. stupně žádná náhrada nákladů nenáleží. Se zřetelem k tomu, že žalobce měl ve stádiu odvolacího řízení úspěch v rozsahu cca 80% a neúspěch v rozsahu cca 20%, má právo na 60% účelně vynaložených nákladů řízení. Tyto náklady tvoří odměna advokáta v částce 39.650,- Kč podle § 3 vyhlášky č. 484/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů, dvě paušální náhrady hotových výdajů po 300,- Kč a cestovné autobusem z Brna do Prahy a zpět celkem v částce 400,- Kč, tj. celkem 40.650,- Kč, přičemž 60% z této částky představuje 24.320,- Kč.

Proti měnícímu výroku tohoto rozsudku **j e** přípustné dovolání do dvou měsíců ode dne jeho doručení k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu, který ve věci rozhodoval v prvním stupni.

Proti jeho potvrzujícím výrokům **n e n í** dovolání přípustné, ledaže by na základě dovolání podaného k Nejvyššímu soudu ČR, prostřednictvím soudu, který ve věci rozhodoval v prvním stupni, dospěl dovolací soud k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam.

V Praze dne 29. března 2010

JUDr. Čestmír Slaný, v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Pithardová Ema